

17. A co z potencjalnymi skutkami długoterminowymi? Czy jesteśmy bezpieczni i na pewno za 3, 5 czy 10 lat nie ujawnią się niepożądane skutki uboczne?

[Link do YT](#)

Tak, jak mówiłem, są systemy, które będą monitorować długoterminowo jakiegokolwiek działania niepożądane szczepionek. Jakies odległe skutki szczepień zdarzają się bardzo rzadko i nawet jeżeli się zdarzą, to jest bardzo trudno stwierdzić, czy jest związek przyczynowy z podaniem szczepionki. Chciałem uczulić na jedną rzecz - przy stosowaniu masowym szczepionek (widzimy to przy szczepionce przeciwko grypie) jest tak, że jak miliony osób dostają szczepionkę, to naturalnie, wśród tych milionów osób, będą występowały pewne zespoły medyczne. Niektórzy będą mogli mieć zawał, jeżeli to są ludzie starsi, niektórzy będą mogli mieć udar mózgu. To, że coś wystąpiło po czymś nie znaczy, że coś zostało przez coś wywołane. Badania, czy rzeczywiście szczepionka czy lek jest przyczyną jakiegoś działania, są dość skomplikowane. Takie raporty pewnie będą się pojawiać, bo jeśli coś jest stosowane właśnie w milionach dawek, to będziemy o tym słyszeć, będzie to publikowane. Ważne jest, żeby wychwytywać takie sygnały. Natomiast potem jest cała praca polegająca na tym, żeby stwierdzić, czy rzeczywiście jest związek przyczynowy. Jest opracowana metodologia, są kryteria, które pozwalają nam stwierdzić czy rzeczywiście coś mogło być przez coś wywołane. Patrzymy czy może być mechanizm biologiczny, który pozwoliłby na to, że szczepionka mogła wywołać jakiś syndrom medyczny. Patrzymy na siłę związku statystycznego, na to, jak dawno było to szczepienie. Dopiero taka całościowa ocena przez ekspertów pozwala nam ocenić, czy rzeczywiście taki związek wystąpił. Chciałbym powiedzieć, że jeśli nawet jakies rzadkie działania uboczne czy niepożądane, wystąpią, to trzeba zwracać uwagę na korzyści szczepionek. Tutaj mówimy o zapobieganiu chorobie, która potencjalnie jest ciężka i śmiertelna. Słyszemy coraz więcej o tzw. długim Covid, o tym, że ludzie mają długoterminowe działania niepożądane ze strony tej choroby, zaatakowany układ oddechowy, krążenia, nerwowy, coraz więcej z nas zna pewnie takie osoby, które przeszły COVID-19 i nie mogą dojść do siebie miesiące po zakażeniu. Jeżeli wystąpią rzadkie działania uboczne, to trzeba to zawsze zestawić z korzyściami ze szczepień.